

Chcę – wiem – umiem

Przewodnik dla prowadzącego, moduł nr 2: „Przedsiębiorczość i postawa liderka – jak je w sobie odnaleźć?”

Cel warsztatu:

- uświadomienie sobie życiowych korzyści wynikających z rozwijania w sobie postawy przedsiębiorczej;
- stworzenie symbolu postaci „przedsiębiorczy gość”, jako osoby podziwianej i szanowanej, która: potrafi sprostać wyzwaniom życia codziennego zachowując przedsiębiorczą postawę życiową, ma jasno określone cele życiowe, które realizuje nie zważając na przeszkody życiowe, potrafi się komunikować ze swoim otoczeniem z zachowaniem szacunku dla innych oraz dla siebie, umiejętnie radzi sobie ze stresem oraz zarządza sobą w czasie;
- poznanie i zrozumienie roli lidera oraz zachowań konstruktywnych i destrukcyjnych podczas pracy zespołowej;
- przećwiczenie umiejętności analizy problemu i znajdowania odpowiedzi / rozwiązań;
- nabycie umiejętności zmiany definicji pojęcia „porażka” na „lekcja życiowa”.

Czas trwania warsztatu:

3 x 45 minut, z uwzględnieniem przerw pomiędzy modułami 10-15 minut

Podczas warsztatów cenne jest usunięcie wszelkich barier komunikacyjnych pomiędzy uczestnikami, a prowadzącym: stołów oraz ławek szkolnych, aby stworzyć najlepszy możliwy kontakt pomiędzy nimi.

Materiały niezbędne do przeprowadzenia warsztatu:

- tablica lub flipchart
- kolorowe flamastry
- duży szablon papieru
- kartki do flipcharta
- elementy mocujące prace wykonane na ścianie
- opaski do zawiązania oczu
- balony
- artykuły na temat przedsiębiorczości

Uwaga:

Części oznaczone kolorem fioletowym nie są bezpośrednio związane z tematyką warsztatu. Mają na celu utrzymanie odpowiedniego poziomu energii i koncentracji w grupie. Są one jedynie propozycją i mogą zostać zamienione na inne, zależnie od woli prowadzącego czy dynamiki danej grupy. Zależnie od potrzeb można wykonać więcej ćwiczeń typu energizer (np. po każdej przerwie) lub mniej – należy jednak zwrócić uwagę, by były krótkie i stanowiły jedynie dodatek do tematyki warsztatu.

1. Burza mózgów oraz wypracowanie definicji osoby przedsiębiorczej spójnej z wizją młodych ludzi

Moduł teoretyczny, którego celem jest poznanie najważniejszych kompetencji sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczej postawy życiowej u młodych ludzi.

- moduł warsztatowy rozpoczynamy **swobodną dyskusją w grupie**, pytamy o skojarzenia związane z pojęciami przedsiębiorczości, przypominamy zasady wspólnie ustalonego kontraktu, który gwarantuje swobodę wypowiedzi oraz szacunek dla innych. Wszystkie skojarzenia zapisujemy na tablicy;
- **tworzymy listę najważniejszych skojarzeń**;
- dzielimy grupę na 3-4 zespoły w zależności od wielkości grupy; każda z grup otrzymuje artykuł z wybranej gazety na temat osób przedsiębiorczych lub kształtowania cech sprzyjających rozwojowi postawy przedsiębiorczej; zadaniem każdej z grup jest wspólnie **stworzyć profil osoby przedsiębiorczej** oraz wyróżnić najważniejsze cechy adekwatnie do sposobu postrzegania przedsiębiorczości przez osoby w grupie wiekowej 15-25 lat; każdy z zespołów prezentuje na środku swoją pracę
- po zakończeniu prezentacji cała grupa uczestników **tworzy listę cech osoby przedsiębiorczej spójną dla całego zespołu**; lista wywieszona zostaje w widocznym miejscu;
- moduł kończymy pracą indywidualną każdego z uczestników – które z wyróżnionych cech już rozpoznajesz u siebie, a które chciałbyś rozwinąć w najbliższym czasie?

Najważniejsze cechy osoby przedsiębiorczej:

- skłonność do ryzyka, ale ryzyka umiarkowanego, wyważonego (nieoznaczającego nieracjonalnego, nierozsądnego postępowania) oraz związana z tym umiejętność postępowania i podejmowania decyzji w warunkach niepewności;
- bycie świadomym siebie, swoich mocnych i słabych stron;
- ambicja;
- podejmowanie inicjatywy;
- kreatywność, pomysłowość, twórcze myślenie;
- umiejętność dostrzegania szans w otoczeniu;
- elastyczność, łatwość dostosowywania się do zmieniających się warunków;
- pewność siebie, odwaga;
- odpowiedzialność, zarówno za siebie, jak i swoich podwładnych;
- umiejętność przekonywania innych do siebie i do swoich pomysłów;
- chęć ciągłego rozwoju, pogłębiania swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności;
- dobrze rozwinięte zdolności organizacyjne;
- ukierunkowanie na cel;
- umiejętność wyznaczania sobie celów;
- nastawienie na osiągnięcie zysku, sukcesu;
- otwartość, zarówno na zmiany, jak i na otoczenie, ludzi;
- komunikatywność;
- asertywność;
- dynamizm w działaniu;
- optymizm;
- chęć do podejmowania nowych wyzwań;
- umiejętność analitycznego myślenia;
- umiejętność wnioskowania;
- wysoko rozwinięte umiejętności przywódcze;
- umiejętność pracy w zespole;

- niezależność, samodzielność;
- odporność na stres;
- umiejętność zarządzania zasobami materialnymi;
- umiejętność przyjmowania porażek i wyciągania z nich konstruktywnych wniosków;
- chęć współzawodnictwa, duch rywalizacji.

Czas trwania: 60 minut

2. Bezludna wyspa – budowanie kompromisu

Metoda pracy: praca w grupie, dyskusja grupowa.

Potrzebne materiały:

- kartki papieru
- pisaki

Uczestnicy dobierają się w pary. Przekazujemy grupie informację, że czeka ich wyjazd na bezludną wyspę – nie wiemy, na jak długo, ani gdzie ta wyspa się znajduje. Na wyspie jest dostępne jedzenie i picie, ale oprócz tego nie ma nic. Prosimy każdą z par o sporządzenie listy 10 rzeczy, które zabiorą ze sobą. Lista musi być konkretna (np. nie „odzież”, a „kurtka puchowa”).

- uczestnicy dyskutują w parach i wspólnie ustalają, co znajdzie się na ich liście,
- kiedy każda z par ma już stworzoną swoją listę 10 rzeczy, łączymy po dwie pary, a następnie w tak powstałych czwórkach uczestnicy tworzą nową listę, wybierając jedynie spośród rzeczy znajdujących się na listach każdej z par
- łączymy uczestników w coraz większe grupy i powtarzamy zadanie tak długo, aż cała grupa warsztatowa stworzy tylko jedną, wspólną listę

Czas trwania: 15 minut

3. Energizer – podniesienie poziomu koncentracji w grupie

Fala – ćwiczenie grupowe. Prosimy uczestników o zajęcie miejsca w okręgu. Wyjaśniamy, iż za chwilę osoba prowadząca będzie starała się naśladować różne dźwięki natury: krople deszczu, szum wiatru, odgłos spadających drobnych kamyczków. Zadaniem uczestników jest powtórzyć dany dźwięk, ale w cyklu fali, po kolei według swojego ustawienia. Prowadzący ustala kolejność, po czym naśladuje wybrane dźwięki.

Uwaga: należy zwrócić uwagę na odpowiednią dynamikę ćwiczenia – od dźwięków spokojnych (np. mżawka) stopniowo do coraz bardziej gwałtownych (np. deszcz, ulewa, burza), a następnie z powrotem do coraz spokojniejszych.

Czas trwania: do 5 minut

4. Wspólny rysunek – praca w grupie

Metoda pracy: praca w grupie, dyskusja grupowa.

Potrzebne materiały:

- kartki do flipcharta
- pisaki

Uczestnicy dobierają się w trójki. Zdaniem każdej z trójek jest wspólne stworzenie rysunku o określonej tematyce, np. dom z ogrodem i znajdującymi się w nim dwoma zwierzętami. Uwaga: warunkiem, który musi być spełniony podczas tworzenia rysunku jest wspólne trzymanie pisaka przez wszystkich członków trójki przez cały czas rysowania.

- chętni prezentują na forum efekty swojej pracy
- wspólnie z grupą analizujemy ćwiczenie: co stanowiło największą trudność, jaką strategię działania przyjęła każda z trójek, czy wszyscy uczestnicy wykazywali się taką samą inicjatywą i pełnili taką samą rolę

W podsumowaniu należy zwrócić uwagę na fakt, że pomimo iż członkowie jednej grupy mogą pełnić różne zadania, udział każdego z nich ma wpływ na ostateczny efekt.

Czas trwania ćwiczenia: 15 minut

5. Zespół w akcji – gra zespołowa, której celem jest obserwacja pracy lidera zespołu, a także poznanie zachowań konstruktywnych i destrukcyjnych podczas pracy w zespole

Metoda pracy – praca w grupie, dyskusja.

- wybieramy spośród zespołu 2 osoby, które będą pełniły funkcję lidera zespołu zadaniowego z celem: doprowadzić swoją drużynę do zwycięstwa;
- rozdajemy każdej z drużyn nadmuchane balony oraz rulony utworzone z kartek A4
- liderzy dzielą swoje zespoły na 2 grupy: osoby niewidome, które mają oczy zawiązane opaskami oraz ich opiekunowie; drużyny stają na dwóch przeciwległych polach oddzielonych linią;
- każda osoba z zawiązanymi oczyma otrzymuje balon – jej zadaniem jest przesunąć po ziemi balon na stronę pola przeciwnika;
- opiekun staje się oczyma swojego podopiecznego – może mu ustnie wskazywać drogę, podpowiadać kierunki, ale nie może go dotykać oraz wykonać zadania za niego;
- liderzy motywują swoje zespoły, kierują i koordynują ich działania, aby jak najszybciej przesunąć wszystkie balony na stronę przeciwnej drużyny
- po zakończonym zadaniu uczestnicy oceniają, które zachowania lidera były dla nich wspierające, a wnioski z dyskusji zapisujemy na tablicy; prowadzimy uczestników w taki sposób, aby skierować ich na przeanalizowanie zachowań konstruktywnych i destrukcyjnych podczas pracy zespołu.

Zachowania konstruktywne:

- działania inicjujące
- szukanie informacji
- udzielanie informacji
- koordynowanie
- podsumowywanie

Zachowania destruktywne:

- zachowania agresywne
- blokowanie
- zabieganie o współczucie
- zabieganie o poparcie
- niepoważne zachowywanie się
- wycofywanie się

Podczas omawiania ćwiczenia warto zwrócić uwagę na zachowania opiekunów i odczucia ich podopiecznych. Istotne są elementy, które sprawiały, iż podopieczny czuł się bezpiecznie. Warto je omówić i podkreślić ich rolę w komunikacji.

Czas trwania: 40 minut

6. Podsumowanie treści warsztatu oraz ewaluacja spotkania

Metoda pracy – dyskusja, mająca na celu podsumowanie poznanych zagadnień oraz ewaluację warsztatu.

- trener podsumowuje poznane zagadnienia, podkreślając wartość postaw przedsiębiorczych w obszarach życia osobistego i zawodowego;
- następnie prosi uczestników o krótkie podsumowanie, z wykorzystaniem jednego z wybranych i zapisanych na tablicach haseł:
 - ✓ Najważniejszą cechą osoby przedsiębiorczej jest ...
 - ✓ Dziś wychodzę stąd z uczuciem ...

Czas trwania: do 10 minut w zależności od ilości uczestników